ZODRATÁ Z KOŽE

text a réžia: Emma Dante
hrajú: Salvatore D'Onofrio, Carmine Maringola
scéna a kostýmy: Emma Dante
svetlá: Cristian Zucaro
Voľná adaptácia jednej z rozprávok Giambattistu Basileho zo zbierky
Lo cunto de li cunti

Taliansky barokový spisovateľ Giambattista Basile (1566 – 1632) vytvoril zbierku päťdesiatich rozprávok pod názvom Príbeh príbehov (Lo cunto de li cunti) alebo historky pre najmenších, známe aj ako Pentamerone. Jeho očarujúci a sofistikovaný svet vychádza z ľudových rozprávok a príbehov prostého ľudu. Neapolské nárečie jeho postáv, plné žargónu, prísloví a ľudových invektív je svojou formou a obsahom už samo o sebe divadlom so žartovnými výstupmi, ktoré sa pohybujú na hranici medzi komédiou dell'arte a shakespearovskými dialógmi.

Zodratá z kože je frenéziou prestrojení a mágie, irónie a zábavy, z ktorej vyviera, tak ako v každej rozprávke, aj neodmysliteľná dávka tragiky. Ako hovorí Emma Dante: „Na prázdnom javisku sa začína odvíjať príbeh dvoch starien a kráľa, ktorí nám vyrozprávajú muži v ženských úlohách, presne podľa vzoru divadelnej tradície osemnásteho storočia. Humor, lascívnosť a strach sú hlavnými ingredienciami tejto rozprávky, ktorá sa snaží osloviť všetkých, ktorí dokázali zostarnúť a pritom nedospeli."

Salvatore D'Onofrio (1951) Pôsobil v LiberaScenaEnsenble v Neapole, kde sa spolupodieľal na predstaveniach Renata Carpentieriho, Lella Seraoa, Giuliany Pisano. Ako herec exceloval v predstaveniach Emmy Dante *Cani di bancata, Verso Medea* a *Io, Nessuno e Polifemo* a *Se non ci sono altre domande* Paola Virzìho. Zahral si aj vo filmoch *Certi bambini* bratov Frazziových, *Il divo* (Božský) Paola Sorrentina, *Fortapàsc* Marca Risiho, *I Milionari* Alessandra Pivu.

Carmine Maringola (1974) Vyštudoval architektúru na Università degli studi Federico II v Neapole, naplno sa venuje divadlu, pričom strieda herectvo s povolaním scénografa. V rokoch 1994 až 2001 aktívne spolupracoval s Living Theatre a s neapolskou experimentálnou skupinou Tutuguri. V roku 2005 sa stretáva s Emmou Dante a stáva sa súčasťou jej divadelného súboru Sud Costa Occidentale, kde pracuje ako herec, scénograf a fotograf. Ako filmový herec účinkoval vo filme Emmy Dante *Via Castellana Bandiera* (2013) a *L'amore non perdona* režiséra Stefana Consiglia (2015)

Cristian Zucaro (1969) Narodil sa v Turíne, už počas štúdií sa zaujíma o divadlo. Začiatkom deväťdesiatych rokov získava skúsenosti v divadelnom súbore Gabriela Vacisa Laboratorio Teatro Settimo, pričom sa špecializuje na svetelnú techniku. V roku 2000 začína intenzívne spolupracovať s Emmou Dante, realizuje svetelnú stránku jej divadelných a operných predstavení, ktoré aj technicky zabezpečuje. Pracuje pre rôzne talianske divadelné súbory v oblasti činoherného divadla, opery a tanca.

V ČOM SPOČÍVA ORIGINALITA EMMY DANTE?

„V Palerme sa všetko začína, ale nič nekončí... Táto nekonečnosť sa však netýka len Palerma, Sicílie, alebo Juhu. Týka sa celého ľudstva. Je to jeho, a teda náš problém. Písať o Palerme pre mňa znamená písať o človeku. O človeku, ktorý sa nedokáže vyrovnať so smrťou, s pominuteľnosťou vecí. Možno je o tom jednoduchšie písať, ak žijete v Palerme... Neapol je nasiaknutý komédiou, my, Palermčania sme plní tragédie. Na Sicílii, a predovšetkým v Palerme, je všetko záhadou..."

Emma Dante

Rytmus je jedným zo základných prvkov a prostriedkov divadla Emmy Dante: počas svojich workshopov a skúšok intenzívne pracuje s hudbou, so zvukom, s gestami hercov, opakujúcimi sa až do nepríčetnosti. V jej ponímaní divadla je práve rytmus základným inštinktom, ktorý vychádza na povrch a netreba ho obmedzovať. Tento prístup ju vedie k presvedčeniu, že ak sa chcú stať herci skutočnými hercami, musia sa úplne oslobodiť od pocitu hanby a sebakontroly. Herec sa potrebuje odpútať od svojho kultúrneho zázemia, ktoré ho limituje pri jeho umeleckom vyjadrení.

Sicílske nárečie. Herci súboru Sud Costa Occidentale rozprávajú sicílskym nárečím, prípadne ho imitujú (nakoľko nie všetci sú Sicílčania). Používanie častokrát nepreložiteľných slov založených na surových prenikajúcich zvukoch napomáha vyjadriť myšlienku, pričom zároveň k pochopeniu jej významu prispieva aj reč tela.

Sociálne divadlo. Divadlo Emmy Dante je apolitické, dôležitý je jeho sociálny aspekt. „...moje divadlo je sociálnou obžalobou a má dočinenia s necivilizovanosťou sveta," hovorí režisérka. V centre pozornosti stojí rodina, nechaná napospas, izolovaná od spoločenského kontextu, akoby štát ani neexistoval. Jej hry majú zväčša charakter jednoaktoviek a rozprávajú príbehy každodenného zápasu o prežitie, odohrávajú sa v čase a na miestach, ktoré nie sú definované. Je v nich málo miesta na lásku, pretože väčší priestor zaberá animálnosť a násilie, chýba v nich katarzia, bolesť zostáva ukrytá vnútri a postupne sa prenáša na diváka.

Predstavenie sa koná v rámci talianskeho festivalu na Slovensku Dolce vitaj 2018

#VIVEREALLITALIANA

Pod záštitou: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Bratislava

Organizátori: Istituto Italiano di Cultura, Ambasciata d'Italia

Hlavný partner: VÚB Banka

Partneri

Mediálni partneri: RTVS, Rádio Devín, Rádio_FM, Sme, Denník N, Pravda, Rádio Slovensko, in.ba

DOLCE VITA

EMMA DANTE

ZODRATÁ Z KOŽE

6. 6. 2018 o 19.30

Štúdio SND
Pribinova 1 Bratislava

iicbratislava.esteri.it

emmadante.com

Emma Dante – z filmu *Via Castellana Bandiera*
©Film Europe

EMMA DANTE: DRAMATIČKA, HEREČKA, DIVADELNÁ A FILMOVÁ REŽISÉRKA, SPISOVATEĽKA.

Je jednou z najvýraznejších osobností súčasného talianskeho divadla. Emma Dante odkrýva tému rodiny a úpadku prostredníctvom poetiky napätia a šialenstva, ktorá je nakoniec vždy korunovaná humorom. Divadlo nabité intimitou a vášňami vychádza z jej vlastných, rovnako náruživých textov, písaných vo výbušnom a surovom palermskom nárečí.

Emma Dante sa narodila v Palerme v roku 1967. Vyštudovala Národnú akadémiu dramatických umení Silvia D'Amica v Ríme, v roku 1999 založila v Palerme divadelnú spoločnosť Sud Costa Occidentale, s ktorou naštudovala inscenáciu *mPalermu.* Projekt jej vyniesol cenu Scenario 2001 a cenu Ubu 2002 za novinku v talianskej dramatickej tvorbe. V nasledujúcej sezóne 2002/2003 získala rovnakú cenu Ubu za dramatický text *Carnezzeria.* Je laureátkou ceny Lo straniero 2001 pre mladú debutujúcu režisérku, ceny Gassman 2004 pre najlepšiu taliansku režisérku a Ceny kritiky (Národnej asociácie divadelných kritikov) za dramaturgiu a réžiu hry *Vita mia* (Môj život). Za divadelné spracovanie hry *Medea* jej bola v roku 2005 udelená cena Golden Graal za najlepšiu réžiu. V rokoch 2000 až 2011 naštudovala so svojím súborom hry:

z predstavenia *Zodratá z kože*

z filmu *Via Castellana Bandiera*
©Film Europe

mPalermu, Carnezzeria, Vita mia (hry tvoria trilógiu o sicílskej rodine, ktorá vyšla knižne s predslovom Andreu Camilleriho pod názvom *Carnezzeria*, Vydavateľstvo Fazi 2007), *Mishelle di Sant'Oliva, Medea, Il festino, Cani di bancata, Le pulle e tre favole per bambini e adulti* (vyšli vo Vydavateľstve Dalai editore), *Trilogia degli occhiali* (text vyšiel vo vydavateľstve Rizzoli). V októbri 2012 uviedla na scéne divadla Teatro Olimpico vo Vicenze hru *Verso Medea* podľa Euripida, so živou hudbou a spevom bratov Mancuso.

V roku 2014 naštudovala pre Teatro Mercadante v Neapole inscenáciu *Le sorelle Macaluso,* ktorá vznikla v koprodukcii s Národným divadlom v Bruseli a Festivalom v Avignone. Hra získala niekoľko významných ocenení: Cenu Le Maschere za najlepšiu inscenáciu roka, Cenu kritiky 2014, Cenu Ubu 2014 za réžiu a za najlepšiu inscenáciu sezóny. Zároveň sa v tomto období stala hlavnou režisérkou divadla Biondo, riaditeľkou „školy umení a divadla" založenej v rámci mestského divadla v Palerme a so svojím súborom Sud Costa Occidentale uviedla v divadle Kismet v Bari svoju novú hru *Operetta burlesca.* 28. februára 2017 debutovala v Teatro Strehler s *Bestie di scena* v koprodukcii s milánskym Piccolo Teatro. Divadelná inscenácia *La scortecata* (Zodratá z kože) mala premiéru v lete 2017 na 60. ročníku Festivalu dvoch svetov v Spolete.

Za svoj prvý román via *Castellana Bandiera* (Rizzoli 2008) získala ceny Vittorini a Super Vittorini 2009. Román sa stal predlohou pre rovnomenný film, ktorý Dante režírovala a zahrala si v ňom jednu z postáv. Film bol uvedený na 70. ročníku benátskeho filmového festivalu v roku 2013 a získal niekoľko významných ocenení:
Coppa Volpi pre Elenu Cotta za najlepší ženský herecký výkon, Premio Soundtrack (najlepšia filmová hudba), Premio Navicella udeľovanú filmovým časopisom Rivista del Cinematografo, Premio Lina Mangiacapre. V októbri 2009 jej bola udelená cena Sinopoli za kultúru.

Po prvý raz sa Emma Dante predstavila v úlohe opernej režisérky 7. decembra 2009, keď bola pri otvorení sezóny divadla Teatro alla Scala uvedená *Carmen* Georgea Bizeta v jej naštudovaní, pod taktovkou Daniela Barenboima. Táto skúsenosť jej priniesla nové príležitosti – v apríli 2012 debutovala v parížskej l'Opera Comique s Auberovou operou *Nema z Portici* s dirigentom Patrickom Davinom a tá bola následne uvedená aj v roku 2013 v Divadle Petruzzelli v Bari, kde pod dirigentskou taktovkou Alaina Guingala zožala obrovský úspech publika i kritiky. Emma Dante získala za jej režijné spracovanie cenu Abbiati 2014. Teatro Massimo v Palerme uviedlo dve opery v jej réžii: *Feuersnot* Richarda Straussa s dirigentom Gabrielom Ferrom a *Gisela!* Hansa Wernera Henzeho pod taktovkou Constantina Trinksa. 22. januára 2016 sa spolu s dirigentom Alejom Perezom podpísala pod Rossiniho *Popolušku,* ktorú naštudovali pre Teatro dell'Opera v Ríme. 21. januára 2017 otvorilo Teatro Massimo v Palerme svoju divadelnú sezónu Verdiho operou *Macbeth* v režijnom prevedení Emmy Dante a pod taktovkou dirigenta Gabriela Ferra. Následne bola opera uvedená v Turíne, kde sa v role Macbetha predstavil popredný slovenský sólista, úspešný aj v svetovom opernom kontexte, Dalibor Jenis. Na Medzinárodnom divadelnom festivale v Edinburgu zožala operná inscenácia obrovský úspech a získala cenu kritikov Angel Herald Award ako jedna z najzaujímavejších a najinovatívnejších inscenácií 70. ročníka festivalu. 9. apríla 2017 debutovala v Teatro Comunale v Bologni s diptychom *Voix Humaine* a *Cavalleria Rusticana*, dirigentom bol Michele Mariotti.

Giuseppe Verdi: *Macbeth* (Sezóna 2016/2017)
Dalibor Jenis (Macbeth)
foto: Ramella&Giannese ©Teatro Regio Turín